

تماس تلفنی بن سلمان با پزشکیان

عصر روز گذشته ولیعهد عربستان سعودی طی تماس تلفنی ضمن تبریک پیروزی، به رازینی و گفت‌وگو با رئیس جمهور منتخب کشورمان پرداخت. خبرگزاری «واس» در این باره گزارش داد: «محمد بن سلمان» ولیعهد عربستان تماس تلفنی با دکتر «مسعود پزشکیان» برقرار کرد و پیروزی وی در انتخابات را تبریک گفت. طبق این گزارش، بن سلمان و پزشکیان در این تماس تلفنی پیشرفت در سطح روابط دوجانبه میان ایران و عربستان را ستودند. دو طرف همچنین بر ضرورت توسعه همکاری میان عربستان و ایران در زمینه‌های مختلف تاکید کردند. پزشکیان نیز مراتب تشکر و قدردانی خود را از ولیعهد عربستان به خاطر احساسات خوب وی ابراز داشت. بن سلمان بیشتر نیز در پیامی پیروزی پزشکیان در انتخابات را به‌وی تبریک گفته و نسبت به توسعه همکاری میان ایران و عربستان در دوره ریاست جمهوری وی ابراز امیدواری کرده بود.

لبنان جهنم بی بازگشت برای اسرائیل

علی باقری، سرپرست وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران عصر سه‌شنبه با بیان اینکه «صهیونیست‌ها نمی‌توانند شکست‌های غزه را با توسعه جنگ افزوری در دیگر مناطق در سطح منطقه جبران کنند بلکه بیشتر خود را در باتلاق مخاطرات بسیار جدی تر فرو می‌برند»، هشدار داد: «لبنان زنده‌کننده شکست‌های تاریخی برای صهیونیست‌هاست، چه در سال ۲۰۰۰ و چه ۲۰۰۶؛ لذا، لبنان قطعاً جهنم بی‌بازگشت برای صهیونیست‌ها خواهد بود.» باقری که پس از دیدار با سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه، در نیویورک، با خبرنگاران صحبت می‌کرد، در پاسخ سوالی درباره تنش‌ها میان رژیم صهیونیستی و حزب‌الله لبنان و ادعاهای این رژیم و نیز واکنش جمهوری اسلامی ایران گفت: «این تجربه ثابت شده است، هر چه که صهیونیست‌ها بیشتر در منطقه تنش‌آفرینی کنند و بیشتر جنایت انجام دهند، خودشان را در باتلاق تهدیدات و مخاطرات جدی تر فرو می‌برند.»

تکذیب مداخله ایران در سوء قصد به جان ترامپ

ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت امور خارجه برخی گزارش‌های ادعایی در یکی از رسانه‌های آمریکایی درباره نقش ایران در حمله مسلحانه اخیر به دونالد ترامپ رئیس‌جمهور سابق آمریکا را تکذیب کرد. سخنگوی وزارت امور خارجه تاکید کرد: «جمهوری اسلامی ایران در پیگرد قضایی ترامپ به دلیل نقش مستقیم او در جنایت ترور سردار شهید قاسم سلیمانی فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصمم است، اما هرگونه مداخله در حمله مسلحانه اخیر علیه ترامپ و یا ادعاها در مورد قصد ایران برای چنین اقدامی را قویاً رد می‌کند و چنین ادعاهایی را دارای اهداف و انگیزه‌های مغرضانه سیاسی می‌داند.» پیش از این نیز دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل در نیویورک ادعای سسی‌ان در درباره دخالت ایران در ترور دونالد ترامپ رئیس‌جمهور سابق آمریکا را رد کرد و این اتهامات را بی‌اساس و مغرضانه خواند. این نمایندگی اعلام کرد: «از نگاه جمهوری اسلامی ایران، ترامپ یک مجرم جنایتکار است که به دلیل صدور دستور ترور سردار سلیمانی باید در دادگاه محاکمه و مجازات شود.»

اقتصادی کشور نیز پیوند خورده و در طول رقابت انتخاباتی و مناظرات شاهد بودیم که ایشان گفتند می‌خواهند از لغو تحریم‌ها به‌عنوان یک فاکتور مهم در بهبود شرایط اقتصادی گام‌هایی را بردارند. با این حال شرایط بسیار پیچیده، پرتنش و غیرقابل پیش‌بینی است. زمانی که توافق جامع اقدام مشترک با برجام به امضا رسید، طرف‌های غربی پذیرفته بودند که موضوع برنامه هسته‌ای ایران را از دیگر موضوعات و نفوذ منطبق‌های تهران و حمایت از محور مقاومت بود اما اکنون موضوع برنامه هسته‌ای ایران تحت الشعاع بحران‌های منطقه‌ای و جهانی قرار گرفته است و غرب همچنان ایران را به‌عنوان یک تهدید برای خودش قلمداد می‌کند. در این شرایط همکاری نظامی ایران و روسیه و موضعی که جمهوری اسلامی در حمایت از مقاومت فلسطین اتخاذ کرده از جمله عواملی هستند که روابط امروز ایران با غرب را تعریف می‌کند. آن زمان تلاش می‌شد و این تلقی در غرب و به‌خصوص در آمریکا وجود داشت که با توافق بر سر برنامه هسته‌ای ایران، می‌توان در موضوعات دیگر نیز با ایران گفت‌وگو کرد و تنش‌ها بین دو طرف را کاهش داد اما حالا شرایط کاملاً برعکس شده است. اگر بخواهیم در چارچوب برنامه هسته‌ای ایران قدم برداریم، باید در موضوعات دیگر نیز با اروپا و آمریکا به مذاکره بنشینیم و این یک چالش جدی است چراکه توافق بر سر برنامه هسته‌ای خیلی محدود با تبعات منطقه‌ای مشخص بود و به همین دلیل نیز قابل دسترس تر بود تا اینکه بخواهیم در شرایط پرتنش فعلی و زیر سایه جنگ اوکراین و غزه، به یک روند کاهش تنش با غرب، دست پیدا کنیم. با این حال همین که ما موضع منعطفی در قبال مسائل منتخب و جهان اتخاذ کرده‌ایم که با یادداشت رئیس‌جمهور منتخب در روزنامه تهران تایمز به خوبی تبیین شده است و چارچوب سیاست خارجی را مشخص کردند، می‌تواند این امید را ایجاد کند که طرف‌های اروپایی و آمریکا به میز مذاکره بازگردند. به هرصورت آن‌ها نسبت به حساسیت شرایط واقف هستند و می‌دانند افزایش تنش با ایران نمی‌تواند اهداف آن‌ها را تأمین کند. معتقدم باید با طرف‌های برجام از جمله اروپا مذاکره کنیم مخصوصاً اینکه با افزایش شانس ترامپ برای بازگشت به کاخ سفید پس از ترور نافرجام، احتمالاً اروپایی‌ها تمایل بیشتری برای کاهش تنش با ایران داشته باشند.»

مکی همچنین در پاسخ به این سوال که «نقطه اصلی آغاز تنش ایران با غرب پس از شناسایی پیاده‌های ایرانی در جنگ اوکراین بود و شاهد هستیم که بسیاری از کشورهای غربی، رابطه خود را با ایران تابعی از رابطه تهران با مسکو می‌دانند به این شکل که هر میزان ایران به کرملین نزدیک می‌شود، سطح تنش این کشورها با تهران نیز افزایش می‌یابد. حال پس از نزدیک به سه سال هزینه این حضور در میدان جنگ، ایران چگونه می‌تواند از این موضوع برای بازگشت به میز مذاکره استفاده کند؟» گفت: «ما در گذشته توانستیم پرونده هسته‌ای خودمان را از سایر موضوعات مورد تنش با غرب جدا کنیم و موضوعاتی همچون توان موشکی و حضور منطقه‌ای را از جمله مباحث غیرقابل مذاکره عنوان کردیم که حالا موضوعاتی همچون همکاری‌های نظامی ایران و روسیه به این موارد افزوده شده است. هرچند ایران بارها اعلام کرده که پیاده‌های مورد استفاده ارتش روسیه، ماه‌ها پیش از آغاز جنگ به این کشور فروخته شده است و حال نیز هیچ همکاری نظامی در چارچوب جنگ میان دو کشور وجود ندارد اما اوکراین به مسئله مهم امنیتی در اروپا تبدیل شده و حمله نظامی روسیه یک تهدید علیه اروپا تلقی می‌شود و به همین منظور نیز هر کشوری که در کنار روسیه قرار بگیرد، از دید اروپا، در مقابل کشورهای این قاره قرار گرفته است. بیانیه‌ای که کشورهای عضو ناتو در واشنگتن علیه چین صادر کردند که لحن بسیار تندی داشت، نشان داد که موضوع تهدید امنیتی روسیه ابعاد جدیدتری برای اروپا پیدا کرده است و حاضر نیستند بر سر این موضوع انعطاف به خرج دهند. با این حال ایران چاره‌ای جز گفت‌وگو و مذاکره ندارد؛ مذاکرات مستقیم و مداوم با غرب تا حدودی می‌تواند تنش در روابط تهران با غرب را کاهش دهد. در موضوع غزه نیز ایران مواضعی را اتخاذ کرده که با موضع کشورهای منطقه و حتی برخی کشورهای اروپایی مشترک است و همین امر می‌تواند زمینه گفت‌وگو در این رابطه را نیز میان دو طرف مهیا کند. سیاست خارجی فعال و دیپلماسی رسانه‌ای و عمومی ایران است که می‌تواند از این موضوعات برای آغاز روند کاهش تنش با غرب استفاده کرده و زمینه را برای توازن بخشی به سیاست خارجی ایران مهیا کند. همچنین با توجه به اینکه دونالد ترامپ نیز در آستانه بازگشت به کاخ سفید است، ایران باید برای او نیز گزینه‌های مشخص داشته باشد چراکه شرایط دیگر مشابه سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ نیست و ترامپ امروز دیگر آن ترامپ گذشته نیست و تهران باید مواضع به شدت ضدترامپی خود را تغییر داده و تلطیف کند تا موضوعات خود را به اینکه چه کسی در کاخ سفید است وابسته نداند. ایران باید برای هر دو گزینه بایند و ترامپ یا حتی شخص دیگری که جایگزین بایند شود، گزینه‌های متعددی داشته باشد چراکه این تحریم‌هایی که متحمل می‌شویم، تحریم‌های ایالات متحده است و نزدیک به یک سال به پایان طرحنامه ۲۲۳۱ سازمان ملل باقی مانده است که اگر ایران نتواند بستر و زمینه را برای مذاکرات با غرب برای کاهش تنش آغاز کند، شرایط به مراتب بدتری در انتظار تهران خواهد بود.»

به‌عنوان ریاست هیئت پارلمان اروپا درباره ایران منصوب شده است: Responsible Statecraft در مطلبی با عنوان «پارلمان اروپا موضع سختگیرانه‌ای در قبال ایران اتخاذ می‌کند» می‌نویسد: «نیومن در پرونده ایران تازه کار نیست. باید دید او چگونه به موقعیت جدید خود نزدیک می‌شود، اما اگر فعالیت‌های گذشته او را نشانه‌ای در نظر بگیریم، باید منتظر موضع‌گیری نسبتاً تقابلی او باشیم. نیومن یکی از اعضای سبزه‌های آلمان، همان حزبی که آنالنا بائربوک، وزیر امور خارجه آلمان به آن تعلق دارد، در انتقادات خود از دولت ایران صریح بوده است. او به‌طور مداوم برای گنجاندن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست تروریستی اتحادیه اروپا فعالیت می‌کرد؛ اقدامی که جوزپ بورل، نماینده اتحادیه اروپا در سیاست خارجی به دلایل قانونی با آن مخالفت کرد». در لندن، جورج رابرتسون که از سوی نخست‌وزیر جدید انگلیس مامور بررسی وضعیت دفاعی این کشور شده نیز مدعی شد که این کشور به «چهارگانه مرگباری» از کشورها روبه‌روست که باید برای رویارویی با آن نیروهای مسلح خود را تقویت کند.

در ایالات متحده نیز این روزها شاهد برگزاری پر حرارت کمپین‌های انتخاباتی نامزد‌های ریاست جمهوری هستیم که بسیاری از تحلیلگران بازگشت دونالد ترامپ به کاخ سفید را پیش‌بینی می‌کنند. مواضع این سیاستمدار پر حاشیه آمریکایی در خصوص ایران بر کسی پوشیده نیست و خروج یکجانبه او از برجام، اعمال سیاست فشار حداکثری و ترور فرمانده نیروی قدس سپاه را کسی در تهران از یاد نبرده است. تحول جدید در کمپین او اما معرفی جی‌دی‌ونس به‌عنوان معاون اول است که پیش‌تر در جایگاه سناتور، از سه اقدام رئیس‌جمهور پیشین آمریکا در قبال ایران حمایت کرده است. معاون اول ترامپ قائل به هیچ محدودیتی در حمایت از اسرائیل در جریان جنگ با حماس نیست، نس با حمله مستقیم به ایران مخالف است مگر اینکه ایرانی‌ها نیروهای آمریکایی را به‌طور مستقیم هدف قرار بدهند. این سناتور جمهوری خواه از هدف قرار دادن سردار قاسم سلیمانی حمایت کرده و آن را یکی از اقدامات درست ترامپ معرفی کرده است. او همچنین خروج ایالات متحده از برجام را یکی دیگر از تصمیمات مناسب ترامپ می‌داند.

چه باید کرد؟

مرکز بین‌المللی دفاع و امنیت در مطلبی با عنوان «محور آشوب: چگونه همکاری روسیه، چین، ایران و کره شمالی آمریکا و اروپا را به چالش خواهد کشید» نوشت: «یکی از اشتباهات محاسباتی پوتین در تصمیمش برای حمله به اوکراین، دست کم گرفتن واکنش غرب بود. در واقع، ایالات متحده و اروپا از آنچه بسیاری در خود غرب فکر می‌کردند، بهتر عمل کردند. تجاوز روسیه باعث ایجاد هماهنگی فوق‌العاده در همه چیز از تحریم‌ها گرفته تا کمک نظامی به اوکراین شد. حمله وحشیانه روسیه به همسایه خود، متحدان را وارد عمل و همکاری میان متحدان و شرکای غربی را احیا کرد.»

این مقاله در پایان تاکید دارد که «شکست روسیه در اوکراین تأثیرگذارترین راه برای خنثی کردن این چالش رو به افزایش است. واشنگتن، به نوبه خود، نباید تجاوز روسیه به اروپا را نادیده بگیرد تا بر افزایش قدرت چین در آسیا تمرکز کند؛ این دو با هم مرتبط هستند، با توجه به گستره و بزرگی چالش‌هایی که این محور ایجاد می‌کند، واشنگتن به شریک قوی‌تر و توانمندتر در اروپا نیاز خواهد داشت. رسیدن به آن نقطه مستلزم تغییرات قابل توجهی در این قاره و رویکرد حمایتی بیشتر از سوی واشنگتن است. هدف در دسترس است، اما اگر می‌خواهیم از شکل‌گیری دنیای آشوب‌زده که محور به دنبال تحقق آن است جلوگیری کنیم، باید با فوریت اقدام شود.»

بر همین اساس، احتمالاً ایران نیز فکر نمی‌کرد فروش پهباد به روسیه و قرار گرفتن در کنار مسکو تا چه میزان برای کشور تبعات به همراه داشته باشد؛ جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی آمریکا زمستان سال گذشته اعلام کرد که ممکن است ایران به دلیل فروش پهباد به روسیه شریک این کشور در جنایت جنگی محسوب شود. در تعریف جنایت جنگی آمده است: «جنایت جنگی به‌معنای نقض قانون جنگ است و به اقداماتی مانند کشتار عمدی غیرنظامیان یا آسرای جنگی، شکنجه، گروگان‌گیری، تخریب غیرضروری اموال غیرنظامی، تجاوز جنسی در جنگ و غارت گفته می‌شود». همچنین در صورت غرامت‌خواهی اوکراین پس از پایان جنگ به نفع این کشور، این احتمال وجود دارد که دارایی‌های تهران در سراسر جهان (به‌ویژه در اروپا) توسط اوکراین مسدود و حتی مصادره شوند.

مرتضی مکی، پژوهشگر روابط بین‌الملل در گفت‌وگو با هم‌میهن در پاسخ به این سوال که در حالی که مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور منتخب با وعده تلاش برای لغو تحریم‌ها و کاهش تنش با غرب و خروج ایران از انزوای کار آمده است اما شاهد افزایش روزافزون تنش با آمریکا و کشورهای غربی هستیم تا جایی که از ایران مجدداً به‌عنوان عضوی از آنچه غرب «محور شرارت» یا «محور آشوب» می‌نامد، یاد می‌شود. این موضوع چه چالشی را پیش روی دستگاه سیاست خارجی دولت چهاردهم قرار خواهد داد؟ گفت: «یکی از بزرگترین چالش‌های آقای دکتر پزشکیان، موضوع سیاست خارجی است؛ به‌خصوص اینکه این حوزه با مسائل

مرتضی مکی تحلیلگر مسائل اروپا: ما در گذشته توانستیم پرونده هسته‌ای خودمان را از سایر موضوعات مورد تنش با غرب جدا کنیم و موضوعاتی همچون توان موشکی و حضور منطقه‌ای را از جمله مباحث غیرقابل مذاکره عنوان کردیم که حالا موضوعاتی همچون همکاری‌های نظامی ایران و روسیه به این موارد افزوده شده است. اوکراین به مسئله مهم امنیتی در اروپا تبدیل شده و حمله نظامی روسیه یک تهدید علیه اروپا تلقی می‌شود و به همین منظور نیز هر کشوری که در کنار روسیه قرار بگیرد، از دید اروپا، در مقابل کشورهای این قاره قرار گرفته است

این حادثه نه از جهت خسارات وارده بلکه از این جهت اهمیت داشت که نشان داد روسیه در این جنگ تنها نیست. حمله روسیه که در آن روز اتفاق افتاد با تسلیحاتی انجام گرفت که در آن از فن‌آوری چینی، موشک‌های کره‌شمالی و پهپادهای ایرانی استفاده شده بود. در طی دو سال گذشته، این سه کشور نقشی حیاتی در توانمندسازی ماشین جنگی روسیه در اوکراین ایفا نموده‌اند.»

این مقاله می‌افزاید: «این همکاری تنها نوک کوه یخ است. همکاری در میان ۴ کشور قبل از سال ۲۰۲۲ نیز رو به گسترش بود، اما جنگ اوکراین تعمیق روابط اقتصادی، نظامی، سیاسی و تکنولوژیک آن‌ها را سرعت بیشتری بخشیده است. این چهار قدرت به نحو فزاینده‌ای منافع مشترک را شناسایی می‌کنند، مواضع‌شان را با یکدیگر تنظیم می‌نمایند و در فعالیت‌های نظامی و دیپلماتیک با هم هماهنگی دارند. همگرایی این کشورها در حال ایجاد محور جدیدی از تحول است که اساساً در حال تغییر چشم‌انداز ژئوپلیتیک جهانی است.»

چهره‌های ضد ایرانی در آینده غرب

روابط ایران و غرب قطعاً زمانی پیچیده‌تر خواهد شد که بدانیم در آینده نزدیک چهره‌هایی روبه‌روی تهران قرار خواهند گرفت که برخلاف اسلاف خود، از ابتدای کار، نگاهی منفی و امنیتی به جمهوری اسلامی ایران خواهند داشت؛ در اروپا، جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا که پس از فدریکا موگرتینی به‌عنوان هماهنگ‌کننده در برجام، پس از خروج یکجانبه ایالات متحده از این توافق، برای حفظ برجام تلاش کرد و همراه با معاونش، هماهنگی مذاکرات احیای توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را مدیریت می‌کرد، در روزهای پایانی سال جاری میلادی جای خود را به کایا کالاس، نخست‌وزیر پیشین استونی خواهد داد.

کریستی رایگ، معاون مدیر ICDS، یک اندیشکده استونیایی، در خصوص مسئول آینده سیاست خارجی اتحادیه اروپا می‌گوید که کالاس دیدگاهی انتقادی نسبت به چین و ایران خواهد داشت، اما همچنین آن‌ها را براساس روابط‌شان با روسیه قضاوت خواهد کرد. رایگ همچنین گفت: «من فکر نمی‌کنم که او در رابطه با ایران دیدگاه جدیدی را تدوین کند. اما با توجه به اینکه ایران اکنون شریک نزدیک روسیه و یک رژیم استبدادی است، این نقطه شروع خواهد بود.»

کایا کالاس پس از حمله پهپادی جمهوری اسلامی ایران به اسرائیل در فروردین ماه، پستی در شبکه ایکس منتشر کرد و در آن از «حمله غیرموجه ایران به اسرائیل» به شدیدترین وجه ممکن ابراز تأسف و از هر گونه تشدید تنش نظامی در منطقه انتقاد کرد.

در شورای اروپا نیز، هانا نیومن، قانونگذار حزب سبز آلمان

